

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΑ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1901

ΑΡΙΘ. 15

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † Ο Γρεβενδών ΔΩΡΟΘΕΟΣ (πρόεδρος)
- † Ο Μέγας Πρωτοδύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ο Αρχιεπ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ
- † Ο Μέγας Αρχιδιάκονος ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ (ταμίας)
- ΧΡ. ΠΑΠΑΓΓΕΩΡΓΙΟΥ (γραμματεὺς)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

- καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
- διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
- ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ 25
- Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται
- Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν 1 Ἰανουαρίου
- ἀποστελλόμεναι πρὸς τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν Ταμίαν.

Ἀρχιδυντάκτης Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΗΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αἱ ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ ἀναφερόμεναι ἐμφανίσεις τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν — Τὸ ζήτημα τοῦ ἀφορισμοῦ τοῦ κόμητος Τολστόη — Λόγος ἐκφωνηθεὶς τῇ ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Παρασκευῇ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πρωτοσυγγέλλου Χρυσοστόμου — Ἐπίσημα ἔγγραφα — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Αἱ ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ ἀναφερόμεναι ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ

Ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς γίνεται λόγος περὶ δύο ἐμφανίσεων τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς μετὰ τὴν Ἀνάστασιν. Προφανῶς ἡ τοιαύτη τῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ τούτου ἀναγνώσματος διάταξις ἐνέχει τοῦτον κυρίως τὸν σκοπὸν, ὅπως ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐμφανίσεων τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν καὶ καταστήσῃ οὕτως ἡμᾶς μετόχους τῆς ἀκραδάντου πεποιθήσεως, ἣν εἶχον οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ περὶ τῆς πραγματικότητος τῆς Ἀναστάσεως. Γνωστὸν δ' ἐξ ἄλλου, ὅτι τὸ γεγονός τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐμφανίσεων τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν εἶνε ἐξ ἐκείνων, περὶ ὧν πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ Εὐαγγελισταὶ ποιοῦνται μνείαν, πρὸς δὲ αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ αἱ Ἐπιστολαὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Μετὰ τῆς διαφορᾶς, ὅτι πάντες ἀναφέρουσιν οὐχὶ πάσας οὐδὲ τὰς αὐτὰς πάντοτε ἐμφανίσεις. Ἐχομεν δὲ ἰσχυροὺς λόγους νὰ πιστεύωμεν, ὅτι οὐχὶ πᾶσαι

αἱ τοιαῦται ἐμφανίσεις εὗρον χώραν ἐν τοῖς διαφόροις βιβλίοις, ἀπὸ κοινοῦ λαμβανομένοις, τῆς Κ. Διαθήκης, ἥς ὁ καθόλου χαρακτήρ πολὺ βεβαίως ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ ᾖ χαρακτήρ ἀπλῆς χρονολογικῆς βίβλου. Ὁ συγγραφεὺς τῶν Πράξεων ρητῶς λέγει περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι «παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὁπτανόμενος αὐτοῖς . . . » (1,3). Εὐνόητον ἄρα, ὅτι πολλαὶ τοιαύτης φύσεως ἐμφανίσεις ἔλαβον χώραν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον ν' ἀπαριθμήσωμεν ἐνταῦθα πάσας τὰς ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ ἀναφερόμενας ἐμφανίσεις τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν.

Πρώτη εἶνε ἡ γενομένη Μαρία τῇ Μαγδαλνῇ, περὶ ἥς ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος γράφει: «Ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ πρῶτῃ Σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρία τῇ Μαγδαλνῇ» (Μαρκ. 16, 9. πρὸς Ἰωάν. 20, 11—18). Ἐφεξῆς ἀκολουθοῦσιν αἱ λοιπαὶ καὶ δὴ:

2) ἡ γενομένη Μαρία τῇ Μαγδαλνῇ μετὰ καὶ τῶν ἄλλων γυναικῶν, αἷς ἀπαντήσας ὁ Ἰησοῦς καθ' ὁδὸν προσεφώνησε διὰ τοῦ «χαίρετε!» (Ματθ. 28, 9. πρὸς Λουκ. 24, 1—10).

3) Ἡ τῷ ἀποστόλῳ Πέτρῳ, περὶ ἥς ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει: « . . . ὅτι ἐγήγερται . . . καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἴτα τοῖς δώδεκα » (1 Κορ. 15, 4—5. πρὸς Λουκ. 24, 34).

4) Τοῖς εἰς Ἐμμαοὺς πορευομένοις καὶ συνδιαλεγομένοις καθ' ὁδόν, ὧν ὁ εἰς ἐκαλεῖτο Κλεόπας (Μάρκ. 16, 12. 13. Λουκ. 24, 13—33).

5) Τοῖς ἀποστόλοις ἀπόντος τοῦ Θωμᾶ (Μάρκ. 16, 14. Λουκ. 24, 36. Ἰωάν. 20, 19—24).

6) Τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν ὁμοῦ (Ἰωάν. 20, 24—29. 1 Κορ. 15, 5).

7) Ἐν τῇ θαλάσῃ τῆς Τιβεριάδος, ἐν τῇ καὶ σήμερον ἀκόμη χαριεστάτῃ παραλίᾳ τῆς ὁποίας συνεικάθισε καὶ συνέφαγε μετ' αὐτῶν (Ἰωάν. 24, 1—14).

8) «Εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος, οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς» (Ματθ. 28, 16), ὅπερ ὄρος κατ' ἄλλους μὲν εἶνε τὸ καὶ σήμερον ἔτι ὑπὸ τὸ ὄνομα Γαλιλαία γνωστὸν ὄρος τῆς Ἱερουσαλὴμ, συνέχειαν ἀποτελοῦν τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν καὶ ἄνωθεν τοῦ κήπου τῆς Γεθσημανῆ ὑψούμενον. Κατ' ἄλλους ὅμως εἶνε ἐν τῶν πολλῶν ὀρέων τῆς ἐπαρχίας Γαλιλαίας, εἰς ἣν οἱ μαθηταὶ ἐπανέκαμψαν μετὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα, καὶ ἐν τῇ λίμνῃ τῆς ὁποίας (Γεννησαρετ) ὤφθην, ὡς εἵπομεν, ἐπίσης ὁ ἀναστὰς Ἰησοῦς.

9) «Ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφ' ἅπαξ», ὡς περὶ τούτου μαρτυρεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους πρώτῃ (15, 6).

10) Τῷ ἀποστόλῳ Ἰακώβῳ, ὡς παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀποστόλου μανθάνομεν, γράφοντος ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ «ἔπειτα ὧφθην Ἰακώβῳ» (15, 7).

11) Πᾶσι τοῖς μαθηταῖς κατὰ τὴν Ἀνάληψιν, εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ζωηροτάτην δὲ περιγραφὴν τῆς ἐμφανίσεως ταύτης παρέχει ἡμῖν ὁ ἱερός Λουκᾶς ἐν τε τῷ κατ' αὐτὸν ἱερῷ Εὐαγγελίῳ καὶ ἐν ταῖς Πράξεσι. «Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς, λέγει, ἕως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης» (Λουκ. 24, 50—53). Ἐν δὲ ταῖς Πράξεσι προστίθεται καὶ τὰς ἐξῆς λεπτομερείας, ὅτι δηλ. ἐνῶ ὠμίλει πρὸς αὐτοὺς περὶ τῆς «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς κηρύξεως τοῦ Εὐαγγελίου», «βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένον αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεσαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, οἳ καὶ εἶπαν κτλ.» (Πράξ. 1, 9—12).

12) Μετὰ τὰς γενομένας ταύτας πρὸ τῆς

Ἀναλήψεως καὶ κατὰ τὴν Ἀνάληψιν ἐμφανίσεις ἔρχεται ἡ μετὰ ἔτος καὶ πλέον γενομένη τῷ ἀποστόλῳ τῶν ἐθνῶν Παύλῳ*, περὶ ἧς αὐτὸς ὁ ἀπόστολος ἐν ἄκρᾳ ταπεινοφροσύνῃ γράφει: «ἔδοξατον δὲ πάντων, ὥσπερ εἴ τι ἐκτρώματι ὧφθην κάμοι» (1 Κορ. 15, 8).

Ἀλλὰ πᾶς ὁ μελετῶν τὰς ἐπιστολάς καὶ τὰ ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων κηρύγματα τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου, ὡς καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ, εὐκόλως πείθεται, ὅτι ἡ πρὸς ἐπιστροφὴν αὐτοῦ γενομένη ἐμφάνισις ἐκείνη ἐν τῇ πρὸς Δαμασκὸν ἀγούσῃ ὁδῷ δὲν ἦτο οὔτε ἡ μόνη οὔτε ἡ τελευταία δι' αὐτόν. Τὴν πληθύν δὲ ταύτην τῶν ἐμφανίσεων καὶ ἀποκαλύψεων ὑπαινιττομένους ποὺ γράφει: «ἠεῖδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσῃται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι κτλ.» (2 Κορ. 12, 6—7). Καὶ ἀλλαχοῦ: «καυχᾶσθαι δὲ οὐ συμφέρει μοι, ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου» (αὐτόθ. 12, 1).

Α. Π.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΑΦΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΗ

Τὸ γεγονός τοῦ ἀφορισμοῦ τοῦ κόμητος Τολστόη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσσίας ἐξακολουθεῖ εἰσεῖν νὰ ᾖ τὸ ἀντικείμενον ζωηρῶν συζητήσεων, ἰδίᾳ δ' ἐν Ρωσίᾳ μεγάλως ἀπασχολεῖ τοῦτο μέχρι σήμερον τὰ πνεύματα, γνωστοῦ ὄντος ἐξ ἄλλου ὅτι ὁ διάσημος ποιητὴς καὶ φιλόσοφος οὐκ ὀλίγους ἔχει ἔκαστ' τοὺς θερμούς ὁπαδοὺς καὶ θιασώτας. Πρὶ ἡμερῶν ἀνεγνώσθη εἰς τι εὐρωπαϊκὰ καὶ ρωσικὰ φύλλα ἐπιστολὴ τῆς συζύγου τοῦ Α. Τολστόη πρὸς τὴν Μητροπολίτην Πετροπόλεως Ἀντωνίον, ἐν ᾗ αὕτη ἐκφράζει τὴν ἄρατον αὐτῆς θλίψιν καὶ ἀδημονίαν ἐπὶ τῷ ἀφορισμῷ τοῦ κόμητος συζύγου. Ἐν τῇ κατεχούσῃ δὲ αὐτὴν θλίψει καὶ ἀδημονίᾳ ἡ κόμησσα Τολστόη δὲν ἠδυνήθη νὰ διακρατήσῃ ἐαυτὴν ἀπὸ τοῦ νὰ μεταχειρισθῇ ἀνοικεῖτους τινὰς ἐκφράσεις κατὰ τῶν ἐξενεγκόντων τὸν ἐν λόγῳ ἀφορισμόν. Ὁ πρὸς δὲν ἀπηυθύνετο ἡ ἐπιστολὴ πανερώτατος Μητροπολίτης Πετροπόλεως δὲν ὠκνησε ν' ἀπαντήσῃ δι' ἐπιστολῆς, ἐν ᾗ ἡ ἀρ' ἐνὸς μὲν δικαιολογεῖ τὴν πρᾶξιν τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἀρ' ἑτέρου δὲ ἀνασκευάζει τὰς ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς κομίσσης κατηγορίας κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου. Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» παραθέτομεν ἐν μεταφράσει ἀμφοτέρως τὰς διαμειβόμενας ἐπιστολάς, θεωροῦντες συγχρόνως καθήκον νὰ προτάξωμεν τὴν ἐξῆς σύντομον παρατήρησιν. Οὐδεὶς βεβαίως θέλει διαμειβεσθῆναι τὴν ἐν λόγῳ

ἀρ' ἡμῖν τὴν χριστιανικὴν ἐπιστολήν αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὸ 34 ἔτος, ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐκείνης ἐπιστολῆς.

* Κατ' ἄλλην γραφὴν ἕως πρὸς Βηθανίαν.

ξαν, ἢν ἐν τῷ κόσμῳ τῶν γραμμάτων ἐκτίσαστο ὁ κόμης Α. Τολστόν, ὡς ποιητὴς καὶ φιλόσοφος. Ἀλλ' ἐξ ἄλλου εἶνε φανερόν, ὅτι ὁ Α. Τολστόν προσέβαλε σπουδαῖα καὶ οὐσιώδη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δόγματα. Καθῆκον λοιπόν, νομίζομεν, ἀπαραίτητον τῆς ἐν Ρωσσίᾳ ἱερᾶς Συνόδου, τῆς ἐμπειπιστευμένης τὴν ὁρθὴν τήρησιν τῶν δογμάτων παρὰ τῷ ἐκείῳ χριστεπώνυμῳ πληρώματι ἦτο τὸ νὰ ἐξενέγκῃ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῆς καὶ κατὰ τὰ ἀνέκαθεν κρατοῦντα ἐν τῇ ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ καλέσῃ αὐτὸν εἰς μετάνοιαν. Ὁφείλομεν δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι τὸ θλιβερόν τοῦτο καθῆκον αὐτῆς ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ρωσσίας ἐπετέλεσεν ἐν πνεύματι πραότητος, ὡς τοῦτο γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ δημοσιευθέντος ἄλλοτε ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» ἐγγράφου τοῦ ἀφορισμοῦ, καὶ ἐκ τῆς παρατιθεμένης ἐφεξῆς ἀπαντήσεως τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Πετροπόλεως Ἀντωνίου.

Α'. Ἐπιστολὴ τῆς κομῆσης Σοφίας

πρὸς τὸν Μητροπολίτην Πετροπόλεως Ἀντωνίου.

Πανιερώτατε,

Ἀναγνοῦσα χθὲς ἐν ταῖς ἐφημερίσι τὴν σκληρὰν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου περὶ τοῦ ἀφορισμοῦ τοῦ συζύγου μου κόμητος Λέοντος Τολστόν καὶ ἰδοῦσα μεταξὺ τῶν ὑπογραφῶν τῶν ἀρχιερέων καὶ τὴν ὑμετέραν ὑπογραφὴν, δὲν ἠδυνάμην νὰ μένω ἐντελὼς ἀδιάφορος πρὸς τοῦτο. Ἡ ἐκ τῆς θλίψεως ἀγανάκτησίς μου δὲν ἔχει ὅριον. Καὶ τοῦτο, οὐχὶ ἐκ ταύτης τῆς ἀπόψεως, ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ χριστοῦ ἐκείνου ἀπόλωλε πνευματικῶς ὁ σύζυγός μου. Τὸ τοιοῦτον δὲν εἶνε ἔργον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ζωὴ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἐκ θρησκευτικῆς ἀπόψεως εἶνε τι ὅπερ μόνος ὁ Θεὸς γινώσκει, καὶ εὐτυχῶς εἰς οὐδενὸς τὴν ἐξουσίαν ὑποτέτακται. Ἀλλ' ἐκ τῆς ἀπόψεως ἐκείνης τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἣν ἐγὼ ἀνήκω καὶ ἀπ' ἧς οὐδέποτε θὰ ἀποχωρισθῶ. Τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης, ἥτις ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ πρὸς εὐλογίαν ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ πατρὸς τῶν σημαντικωτάτων στιγμῶν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, τῆς γεννήσεως, τοῦ γάμου, τοῦ θανάτου, τῶν ἀνθρωπίνων καθύλου χαρῶν καὶ θλίψεων. Τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ὀρεῖται στεντορεῶς νὰ κηρύττῃ τὸν νόμον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀμνηστικῆς καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς διώκτας, καὶ νὰ εὐχῇται ὑπὲρ πάντων. Ἐκ τῆς ἀπόψεως ταύτης δι' ἐμὲ ἡ ἀπόφασις τῆς Συνόδου εἶνε ἀκατανόητος.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη θέλει προκαλέσῃ οὐχὶ συμπάθειαν (ἐξαιρουμένης μόνον τῆς ἐφημερίδος «Εἰδήσεις τῆς Μόσχας») ἀλλ' ἀγανάκτησιν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, πρὸς δὲ μεγάλην ἀγάπην καὶ συμπάθειαν πρὸς τὸν Λέοντα Τολστόν. Ἦδη δὲ καὶ λαμβάνομεν ἡμεῖς τοιαύτας ἐκδηλώσεις, ὧν οὐκ ἔσται ἀριθμὸς, ἐξ ὅλου τοῦ κόσμου.

Δὲν δύναμαι προσέτι νὰ μὴ ἀναφέρω τὴν ἡν ἔδοκίμασα θλίψιν περὶ τοῦ ἄλλου ἀκατανόητου, περὶ οὗ

ἤκουσα πρότερον, περὶ τῆς μυστικῆς δηλονότι ἀποφάσεως τῆς Συνόδου νὰ μὴ κηδευθῇ ὑπὸ τῶν ἱερέων ἐν Ἐκκλησίᾳ ὁ ἐμὸς σύζυγος Λέων ἐν περιπτώσει θανάτου. Καὶ τίνα λοιπόν θέλουσι νὰ τιμωρήσωσι τὸν νεκρόν, τὸν μηδὲν πλέον αἰσθανόμενον, ἢ τοὺς περιστοιχίζοντας αὐτὸν συγγενεῖς, ἀνθρώπους πιστεύοντας; Ἄν τοῦτο εἶνε ἀπειλὴ τότε κατὰ τίνος αὐτῆ καὶ πρὸς τί; Καὶ πιστεύετε ὑμεῖς, ὅτι πρὸς κήδευσιν τοῦ συζύγου μου καὶ προσευχῇν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν θέλει εὐρεθῇ εἴτε τακτικὸς ἱερεὺς μὴ φοβούμενος τοὺς ἀνθρώπους ἐναντι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης, εἴτε καὶ μὴ τοιοῦτος, ὃν ἐγὼ θὰ ἐξηγήρῃζον διὰ πολλῶν χρημάτων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον;

Ἀλλὰ δι' ἐμὲ τὸ τοιοῦτον οὐδὲ εἶνε καὶ ἀναγκαῖον. Κατ' ἐμὲ ἡ Ἐκκλησία εἶνε ἔννοια ἀπρημένη, λειτουργοὺς δὲ αὐτῆς ἀναγνωρίζω μόνον ἐκείνους, οἵτινες ἀληθῶς κατανοοῦσι τὴν σημασίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν δὲ θὰ ἐξελαμβάνομεν ὡς Ἐκκλησίαν τοὺς ἀνθρώπους τοὺς τολμῶντας διὰ τῆς κακίας των νὰ καταστρέψωσι τὸν ὕψιστον νόμον, τὸν νόμον τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, τότε πρὸ πολλοῦ ἡμεῖς, οἱ ἀληθῶς πιστεύοντες καὶ ἐκκλησιαζόμενοι, ἠθέλομεν ἐγκαταλείπειν τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην. Ὑπεύθυνοι δὲ εἰς ἀμαρτωλὰς ἀποπλανήσεις ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἶνε οὐχὶ οἱ ἀποπλανηθέντες ἄνθρωποι, ἀλλ' ἐκεῖνοι οἵτινες ἀλαζονικῶς ἔταξαν ἐαυτοὺς ἐπὶ κεφαλῇ αὐτῆς καὶ ἀντὶ νὰ ἐφαρμόζωσι τὴν ἀγάπην, τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν ἀμνηστικὴν, ἐγένοντο πνευματικοὶ δῆμιοι ἐκείνων, πρὸς οὓς ὁ Θεὸς πλείονα θὰ ἐπιδείξηται συγγνώμην διὰ τὸν μετρίοφρονά καὶ πλήρη ἀπαρνήσεως τῶν κοσμικῶν ἀγαθῶν, ἀγάπης καὶ εὐεργετίας βίον αὐτῶν, ἔστω καὶ ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας διανοόμενον, ἢ πρὸς τοὺς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς φέροντας μὲν ἀδαμαντοκολλήτους μίτρας καὶ ἀστέρας, ἀλλὰ τιμωροῦντας καὶ ἀποκόπτοντας ἄλλους ἐκ τῆς ὁλομελείας αὐτῆς.

Εἶνε εὐκόλον ν' ἀναίρεσθαι τις τοῦ ἐμοῦ λόγου δι' ὑποκριτικὰν ἐπιχειρημάτων. Ἀλλὰ ἡ βχθεὶς κατανόησις τῆς ἀληθείας καὶ τῶν ἀληθῶν προθέσεων τῶν ἀνθρώπων οὐδένα θέλει διαφύγει.

26 Φεβρουαρίου 1901

Κόμνησα Σοφία Τολστόν

Ἀπάντησις τοῦ Μητροπολίτου Πετροπόλεως Ἀντωνίου.

Κυρία Κόμνησα Σοφία,

Οὐχὶ τοῦτο εἶνε σκληρόν ὅπερ ἐπραξεν ἡ Σύνοδος δηλώσασα τὴν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀποστασίαν τοῦ συζύγου σας, ἀλλὰ σκληρόν εἶνε ἐκεῖνο ὅπερ αὐτὸς εἰς ἐαυτὸν ἐποίησεν, ἀπαρνηθεὶς τὴν πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, τὸν

Αυτρωτήν καὶ Σωτήρα ἡμῶν. Κατὰ τῆς τοιαύτης δὲ ἀποστασίας, εἶδει πρὸ πολλοῦ νὰ ἐκχυθῇ πᾶσα ἡ ἐκ τῆς θλίψεως ἀδημονία σας. Οὐχὶ δὲ βεβαίως ἐκ τῶν τεμαχίων τῶν ἐντύπων χαρτίων θ' ἀπολεσθῇ ὁ σύζυγός σας, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι ἀπεμακρύνθη τῆς πηγῆς τῆς αἰωνίου ζωῆς. Διὰ τὸν χριστιανὸν εἶνε ἀκατανόητος ἡ ζωὴ ἄνευ Χριστοῦ, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ὑποφωτισμένου ἀποστόλου εἰς Αὐτὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὁ δὲ ἀπειθὴς τῷ υἱῷ οὐκ ὀφείλει ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν» (Ἰωάν. 3, 15, 16, 36.—5, 24), ὅθεν καὶ περὶ τοῦ ἀπαρνούμενου τὸν Χριστὸν ἐν μόνον δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐξέπεσεν ἀπὸ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον. Ἐν τούτῳ δὲ συνίσταται ὁ ὀλεθρὸς τοῦ ἀνδρός σας, δι' ὃν ὁμοῦ ὀλεθρον ὑπάτιος εἶνε αὐτὸς μόνος καὶ οὐδεὶς ἕτερος.

Ἐκ τῶν πιστευόντων εἰς Χριστὸν ἀποτελεῖται ἡ Ἐκκλησία, εἰς ἣν ὑμεῖς φρονεῖτε, ὅτι καταλέγεσθε, χάριν δὲ τῶν πιστῶν, τουτέστι τῶν μελῶν αὐτῆς, ἡ Ἐκκλησία αὕτη εὐλογεῖ ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ πᾶσας τὰς σημαντικωτάτας στιγμὰς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. . . , ἀλλ' οὐδέποτε πράττει τοῦτο οὕτω οὐδὲ δύναται νὰ πράξῃ διὰ τοὺς ἀπίστους, τοὺς ἐθνικούς, τοὺς βλασφημοῦντας τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, διὰ τοὺς ἀποσχισθέντας αὐτῆς καὶ μὴ θέλοντας νὰ λάβωσιν ἐξ αὐτῆς μήτε εὐχὰς μήτε εὐλογίας, καὶ ἐν γένει πάντας ἐκείνους, οἵτινες δὲν συναριθμοῦνται μετὰ τῶν μελῶν αὐτῆς. Καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τῆς ἀπόψεως τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἡ ἀπόφασις τῆς Συνόδου εἶνε καθολοκληρίαν εὐνόητος, σαφὴς καὶ φωτεινὴ, ὡς ἡμέρα. Καὶ ὁ νόμος τῆς ἀγάπης καὶ ἀμνησικακίας οὐδόλως ἀθετεῖται διὰ τοῦτο. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶνε ἀπειρος, ἀλλ' αὕτη συγχωρεῖ οὐχὶ πάντας οὐδὲ διὰ πάντα. Ἡ βλασφημία κατὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος «οὐκ ἀρεθίζεται οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι» (Ματθ. 12, 32). Ὁ Θεὸς πάντοτε καλεῖ τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ἀγάπης του, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐνίοτε δὲν θέλει νὰ ἔλθῃ εἰς συνάντησιν τῆς ἀγάπης ταύτης καὶ φεύγει πρὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ, ὅθεν καὶ βλίνει εἰς τὴν ἀπώλειαν. Ὁ Χριστὸς ἦρχετο ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν Αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀρχιερατικῇ αὐτοῦ εὐχῇ ἐξήνεγκε πικρὸν διὰ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ λόγον περὶ τοῦ ὅτι ἀπώλετο ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας» (Ἰωάν. 17, 12). Περὶ τοῦ συζύγου σας, μέχρις οὗτου οὗτος ζῇ, δὲν δυνάμεθα εἰπεῖν νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐντελῶς ἀπώλετο, ἀλλ' ἐλέχθη περὶ αὐτοῦ ἡ πλήρης ἀλήθεια, ὅτι δηλαδὴ ἐξέπεσε τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὲν ἀποτελεῖ πλέον μέλος αὐτῆς, ἐρ' ὅσον δὲν μετανοήσῃ καὶ δὲν ἐνωθῇ ἐκ νέου μετ' αὐτῆς.

Ἐν τῷ σχετικῷ μέρει τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς ἡ Σύνοδος ἐμαρτύρησεν ἀπλῶς περὶ τοῦ ἐξ ἀντικειμένου γεγονότος, ὅθεν καὶ νὰ ἀδημονῶσι κατ' αὐτῆς δύναται μόνον ἐκεῖνοί, ὅσοι οὐκ οἶδασιν τί ποιοῦσιν. Ὑ-

μεῖς δέχεσθε ἐκφράσεις συμπαθείας ἐξ ὅλου τοῦ κόσμου. Τὸ τοιοῦτον οὐδόλως με ξενίζει, ἀλλὰ μοι φαίνεται, ἐν τούτῳ οὐδὲν ὑπάρχει τὸ παρχυθῆναι. Ἔστι δόξα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ δόξα ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. «Πᾶσα δὲ δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος γόρτου ἐξηράνθη ὁ γόρτος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσε· τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα» (1 Πέτρ. 1, 24—25).

Ὅτε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος αἱ ἐφημερίδες διέδοσαν τὴν εἰδήσιν περὶ τῆς ἀσθενείας τοῦ κόμητος, τότε διὰ τοὺς ἱερεῖς ἠγέρθη ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἰσχύϊ τὸ ζήτημα: Προσῆκει ἄρα γε αὐτῷ, ἐκπεσόντι τῆς πίστεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ν' ἀξιωθῇ χριστιανικῆς κηδείας καὶ εὐχῶν; Ἀπετάθησαν ἀκολουθῶντες οὗτοι πρὸς τὴν ἱερὰν Σύνοδον, καὶ αὕτη ὡς ὁδηγίαν μυστικὴν εἰς τοὺς ἱερεῖς ἔδωκε καὶ ἠδύνατο νὰ δώσῃ μίαν μόνην ἀπάντησιν: Δὲν πρέπει ν' ἀξιωθῇ χριστιανικῆς κηδείας, ἐὰν ἀποθῇ μὴ ἀννεώσας τὴν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπικοινωνίαν του. Οὐδεμία κατ' οὐδενὸς ἐκφράζεται ἐνταῦθα ἀπειλή, διάφορος δὲ τῆς δοθείσης ἀπάντησεως ἦτο ἀδύνατον νὰ δοθῇ. Καὶ νομίζω ὅτι δὲν θὰ εὐρίσκετο οὐδεὶς, ἔστω καὶ ἐκ τῶν ἀπειθῶν ἱερέων, ὅστις θὰ ἀπερρίπτετο νὰ τελέσῃ ὑπὲρ τοῦ κόμητος χριστιανικὴν κηδείαν, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπετέλει τοιαύτην, αὕτη θὰ ἦτο ἐγκληματικὴ βεβήλωσις τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τί νὰ ἐξασκηθῇ βία ἐπὶ τοῦ συζύγου σας; διότι, προφανῶς, οὐδὲ ὁ ἴδιος δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ τελεσθῇ ἐπ' αὐτοῦ τελετὴ χριστιανικῆς κηδείας.

Ἀπαξ ὑμεῖς ἡ ἰδία εἰσθε ἄνθρωπος ζῶν καὶ ἐπιθυμεῖτε νὰ θεωρῆσθε μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις πρᾶγμα ἐστὶ σύνδεσμος ζώντων λογικῶν ὄντων ἐν ὀνόματι τοῦ ζώντος Θεοῦ, τότε ἀφ' ἑαυτοῦ πίπτει ὁ ἰσχυρισμὸς σας, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶνε ἐννοια ἀρρημένη. Καὶ εἰς μάτην κατηγορεῖτε τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ κακίᾳ καὶ ἀθετήσῃ τοῦ ὑψίστου νόμου τῆς ἀγάπης, τῆς ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ παραγγελθείσης. Ἐν τῇ Συνοδικῇ πράξει ἀθέτησις τοῦ τοιοῦτο νόμου δὲν ὑπάρχει. Ὑπάρχει τούναντι ἔργον ἀγάπης, ἔργον προσκλήσεως τοῦ μὲν συζύγου σας πρὸς ἐπιστροφὴν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, τῶν δὲ πιστῶν εἰς προσευχὴν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Τοὺς Ποιμένους τῆς Ἐκκλησίας καθίστησιν ὁ Κύριος, οὐχὶ δὲ αὐτοὶ ἑαυτοὺς ἀλαζονικῶς, ὡς λέγετε, ἔθεσαν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας. Φέρουσι δὲ ἀδελφάντοκολλήτους μίτρας καὶ ἀστέρας, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε ποσὶς οὐσιώδης ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτῶν. Διετέλουν ποιμένες καὶ ὅτε ἐνεθύνοντο μετὰ ῥάκη, διωκόμενοι καὶ ἐξοριζόμενοι, θὰ διαμένωσι δὲ τοιοῦτοι πάντοτε, καὶ ἂν ἀκόμη περιήρχοντο εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ περιβληθῶσι καὶ αὖθις τῇ ῥάκῃ, ὅσῳδήποτε καὶ ἂν βλασημῶνται καὶ οἰοιδήσῃ περιφρονητικοὶ λόγοι καὶ ἂν ἐπιρρίπτονται κατ' αὐτῶν. Κατακλείων, ζητῶ συγγνώμην, διότι δὲν ἀπῆντησα ὑμῖν ἀμέσως. Περιέμι-

νον ἕως οὗ πρέλθῃ ἡ πρώτη ὁρεῖς ἐκρηξίς τῆς θλίψεως Σας.

Ἔθε δὲ ὁ Κύριος ὑμᾶς μὲν νὰ εὐλογῇ καὶ διαφυλάττῃ, τὸν δὲ κόμητα σύζυγόν Σας νὰ ἐλεήσῃ.

16 Μαρτίου 1901.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Μητροπολίτης Πετροπόλεως.

ΙΕΡΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΛΟΓΟΣ ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΤΗ ΑΓ. ΚΑΙ Μ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου

Πρωτοδευκέλλου Χρυσοστόμου.

Καὶ ἀκριβῶς, διότι ὁ κόσμος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὸ μέγα τοῦτο τοῦ σταυροῦ μυστήριον, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἰουδαῖος ἐθεώρει σκάνδαλον εἰς τὴν πίστιν τοῦ τὸν σταυρόν, καὶ ὁ Ἕλληνας καὶ ὁ Ῥωμαῖος κατεγέλα αὐτὸν ὡς μωρίαν. Δὲν ἠδύνατο οὗτοι νὰ ἐννοήσωσι πῶς αὐτὸ τὸ ἀποτελοῦν τὴν φαινομενικὴν ἀδυναμίαν καὶ μωρίαν τοῦ σταυροῦ, καὶ διεγέτρων κατ' αὐτοῦ τὴν περιφρόνησιν τοῦ κόσμου, αὐτὸ τοῦτο ἀκριβῶς τὸ σκάνδαλον καὶ ἡ μωρία καὶ ἡ ἀδυναμία τοῦ σταυροῦ ἀπετέλει τὴν περιφανεστάτην καὶ κατὰ βαθμὴν ὑπέρτατον ἐκδήλωσιν τῆς ἰσχύος, τῆς δυνάμεως καὶ τῆς θεότητος τοῦ ἐσταυρωμένου, ἥτις κυριεύει τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ναί· «τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα κατασχύνῃ τὰ ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ».

Ἴδιον τῆς ποταπῆς ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων φύσεως εἶνε νὰ μὴ θεωρῶμεν ὡς μεγάλα καὶ ἰσχυρά εἰ μὴ τὰ γήινα καὶ κοσμικὰ μεγαλεῖα, τὸ μέγεθος καὶ τὴν ὄγκον τῆς δυνάμεως, ἥτις καθυποτάσσει λαοὺς καὶ κράτη καὶ ἀναδεικνύει τοὺς κατακτητὰς καὶ τοὺς μεγάλους τῆς γῆς στρατηλάτας. Εἶς Μ. Ἀλέξανδρος λ. χ. σύρων ὀπισθεν αὐτοῦ στρατιᾶς ὑπερηφάνους καὶ πάντοτε τροπαιοῦχους καὶ νικηφόρους, ποδοπατῶν ἔθνη καὶ λαοὺς, κατακυριεύων τῆς γῆς ἀπάσης καὶ διανέμων στέμματα καὶ σκίπτρα βασιλικά, ἰδοὺ πρότυπον καὶ μεγάλην εἰκὼν ἰσχυροῦ καὶ ἐνδόξου τῆς γῆς. «Καὶ ἐγένετο, περιγράφει μὲ ὕψος θεηγόρου γλώσσης, τὸ μεγαλεῖον τοῦτο ἡ Παλ. Δικθῆκη, μετὰ τὸ πατάσαι Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, καὶ ἐπάταξε τὸν Δαρεῖον βασιλέα Περσῶν καὶ Μήδων, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ· καὶ συνεστήσατο πολέμους πολλούς, καὶ ἐκράτησεν ὀχυρωμάτων πολλῶν καὶ ἐσφαξε βασιλεῖς τῆς γῆς· καὶ διέτληεν ἕως ἀκρῶν τῆς γῆς, καὶ ἔλαβε σκῦλα πλήθους ἐθνῶν, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ὑψώθη καὶ ἐπήρθη, καὶ συνήγαγε δυνάμιν ἰσχυρὰν σφόδρα, καὶ ἤρξε χωρῶν, καὶ ἐθνῶν καὶ τυράννων καὶ ἐγένοντο αὐτοῦ εἰς φόρον· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτοῦ, καὶ ἔγνω ὅτι ἀποθνήσκει· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἔτη δώδεκα, καὶ ἀπέθανεν» (α'. Μακκαβ. α'. κεφ. λ. χ. 1—7). Ὅποτον ὕψος! ἀλλὰ καὶ ὅποια πτώσις! ὅποτον μεγαλεῖον, ἀλλὰ καὶ ὅποτον τέλος! Ἰδοὺ τί εἶνε ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ μεγαλεῖά του· πάντα τὰ μεγαλεῖά του δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ καὶ τὰ τροπικὰ τῆς καταστροφῆς του! καὶ ἦν στιγμὴν ὑφούται καὶ ἀνέρχεται εἰς τοῦ μεγαλεῖου αὐτοῦ τὴν κολορῶν, κατὰ τὴν αὐ-

τὴν στιγμὴν πίπτει καὶ ἀφανίζεται ἐκ τοῦ προσώπου τῆς γῆς! Ἀλλ' ἐν τῷ ἐσταυρωμένῳ Ἰησοῦ συμβαίνει τὸ ὅλως ἀντίστροφον καὶ ἐναντίον. Ἐνταῦθα τρόπαιον μεγαλείου οὐδὲν ἄλλο θεωρεῖται εἰμὴ ἡ ταπεινότης καὶ ὁ ἐξευτελισμός· ὁ Ἰησοῦς διὰ τοὺς συγχρόνους τοῦ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους οὐδὲν ἄλλο ἤτο εἰμὴ τὸ ὄνειδος τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του· κατεδιώχθη καὶ συνελήφθη διὰ προδοσίας ὡς κακοῦργος· περιχθεὶς δὲ ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον, ἀπὸ τοῦ Ἀννα εἰς τὸν Καϊάφαν, ἀπὸ τοῦ Πιλάτου ἐπὶ τὸν Ἡρώδη, παραδοθεὶς εἰς τὴν χλεύην καὶ τὸν διασυρμὸν τοῦ ὄχλου καὶ μαστιγωθείς ὡς δοῦλος προσηλοῦται ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐν μέσῳ δύο ληστῶν, καὶ ἐκεῖ κρεμάμενος ἀποθνήσκει θάνατον κατώδυνον καὶ ἐπονείδιστον· ἀποθνήσκει· καὶ μετὰ ταῦτα· μετὰ ταῦτα ἀποθάνων γίνεται πλέον ἀθάνατος· καθίσταται ὁ αἰώνιος βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἐνώπιον τοῦ ἐσταυρωμένου τούτου πίπτει ἡ ὀρησκεία τῶν ἐθνικῶν μὲ ὅλας τὰς προσφιλεῖς καὶ φιληδόνους λατρεῖας τῆς, συντρίβεται ὁ πέλεκυς τῶν Καيسάρων, κρημνίζονται ὅλα τὰ εἰδῶλα, ἀνχαιτίζονται οἱ χεῖμαρροι τῶν βαρβάρων, διασκορπίζονται αἱ σχολαὶ τῆς ἐθνικῆς φιλοσοφίας, ἐκρίζονται οἱ πολιτικοὶ καὶ ὀρησκειτικοὶ θεσμοὶ καὶ τὰ πλέον ἀπηρχαιωμένα ἔθιμα, ἀγιάζονται καὶ αὐτὰ αἱ πλέον ἀνόσιαι κλίσεις τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας· αὐτὸς δὲ ὁ τύπος καὶ τὸ ὄργανον τῆς ἀτιμίας καὶ ἀδυναμίας, ὁ σταυρός, γίνεται ἔκτοτε μέχρι τῆς σήμερον καὶ ἔσται μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ὁ καλλωπισμὸς τῶν βασιλικῶν στεμμάτων καὶ ἡ πολυτιμότερα ἀμοιβὴ καὶ ἀξία τῆς ἀρετῆς. Οὗτος εἶνε ὁ σταυρός, ὅστις ἦτο μωρία ὡς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ σκάνδαλον ὡς πρὸς τοὺς ἐθνικούς· καὶ ἐκ τοῦ σταυροῦ τούτου, ὁποῦδήποτε οὗτος καὶ ἂν ἐπάγῃ βαρὺς ἐν μέσῳ τῆς γῆς, ἐξήνθισεν ἡ πρόδος καὶ ὁ πολιτισμὸς καὶ παρήχθη ὁ χριστιανικὸς κόσμος· καὶ μόνον μετὰ τοῦ σταυροῦ τούτου δύναται νὰ ζήσῃ ὁ κόσμος, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀντλεῖ τοὺς ζωηφόρους χυμοὺς τῆς ὑπάρξεως καὶ συντηρήσεως καὶ τῆς ἀκμῆς αὐτῆς ἡ ἀνθρωπότης. Ἀφαιρέσατε ἐκ τῆς γῆς τὸν σταυρόν, καὶ θὰ συγκλονισθῶσιν ὅλοι οἱ θεμελιοὶ οἱ ὑποβαστάζοντες τὴν ἀνθρωπότητα· σκότος δὲ καὶ ἔρεβος θὰ κατακαλύψῃ αὐτὴς τὰς διανοίας καὶ τὰς καρδίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τὴν καρδίαν ἐκείνην, ἥτις ἵνα ἀποδεχθῇ εὐλαβῶς τὸν λόγον τοῦ σταυροῦ ζητεῖ σημεῖα, ὡς ἐζητοῦν ἵνα πιστεύσωσι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι σημεῖα· αἰεὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσιν, ἡ ἐπιθυμῶν λόγους καὶ συλλογισμοὺς ἀνθρωπίνης σοφίας ὡς οἱ Ἕλληνες «καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν», ἰδοὺ διὰ τὴν τοιαύτην καρδίαν σημεῖα δὲν θὰ δοθῶσιν ἄλλα εἰμὴ τὰ μεγάλα ἐκεῖνα σημεῖα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος τοὺς μεγάλους ἱστορικοὺς σταθμούς, ἐν οἷς συγκεντροῦται καὶ ἐκ τῶν ὁποίων παρήχθη καὶ ἐπήγαγεν ὅλος ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ ἡμέρωσις καὶ ἡ τελειοποίησις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ λόγος ὁ τοῦ σταυροῦ ριφθεὶς εἰς τὰ τετραπέρατα τοῦ κόσμου διὰ τοὺς ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα πανταχοῦ καὶ πάντοτε παρήγαγε καρποὺς ἀληθείας, τελειοποιήσεως καὶ πολιτισμοῦ, καὶ οὐδαμοῦ διεψεύσθη· καὶ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις ἐρρίθη ὡς λίθος προσκόμματος εἰς πτώσιν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἀπέβη Θεοῦ σοφία καὶ δύναμις. Εἶτε ἐγένετο δεκτὸς εἶτε ἀπεβλήθη ὁ λόγος οὗτος, πάντοτε παρέσχεν εἶτε σωτήριον εἶτε τρομακτικὴν ἀποδείξιν τῆς σοφίας αὐτοῦ καὶ τῆς δυνάμεως· ὁ σταυρὸς ἀπέβη ἡ δίστομος ρομφαία, ἥτις ἔσωσεν ἢ ἀπώλεσε τὴν ἀνθρωπότητα· ἀπέβη τὸ μέγα φῶς, τὸ ὅποτον διδόμενον τῷ κόσμῳ ἡ ἀρχιρούμενον ἀπ' αὐτοῦ ἔφερε τὴν ζωὴν ἢ τὸν θάνατον, τὴν διαφθορὰν ἢ τὴν ἀγιότητα. Ἡ μεγάλη αἰτία τῆς σωρώσεως καὶ

ἀπιστίας τῶν Ἰουδαίων ἦτο αὕτη, ὅτι δὲν ἠδύναντο οὗτοι κατ' οὐδένα τρόπον ν' ἀναγνωρίσωσιν ὡς βασιλέα αὐτῶν καὶ κυριάρχην καὶ Μεσσίαν ἕνα κατὰ δίκον· αὐτὴ δὲ ἀκριβῶς ὑπῆρξεν ἡ μεγάλη αἰτία καὶ τῆς ἀπιστίας τῶν ἐθνῶν, τὰ ὅποια δὲν ἐδέχοντο νὰ προσκυνήσωσιν ὡς Θεὸν ἕνα ἀσθενῆ καὶ ἐξουθενημένον καὶ ἐσταυρωμένον κατὰ δίκον· διὰ τὸν λόγον ἀκριβῶς τοῦτον ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ σταυροῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἠγέρθη σύσσωμον ὅπως ἀπωθήσῃ τὴν ἐξ αὐτοῦ κατερχομένην ἐν δυνάμει Θεοῦ ἀλήθειαν καὶ σοφίαν τοῦ οὐρανοῦ· ἡ ἀποκαλέσῃ αὐτὴν μωρίαν καὶ σκάνδαλον, μωρίαν ὅμως καὶ σκάνδαλον· ἥτις καὶ ἐν μέσῳ τοῦ φονικωτάτου πυρὸς τῶν κατ' αὐτὴς διωγμῶν καὶ ἐπιθέσεων ἐπεβλήθη εἰς τὸν κόσμον σύμπαντα καὶ ἀπεκαλύφθη ἐπὶ τέλους εἰς αὐτὸν ὅτι ἦτο καὶ εἶνε αὐτὴ ἡ σοφία, καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια καὶ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ. Παῦλε Ἀπόστολε, ὁπόσον μέγα δίκαιον εἶχες γράφων πρὸς τοὺς Κορινθίους «Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύνανται καὶ Θεοῦ σοφίαν».

Ἡμεῖς πληρέστατα πλέον κατανοοῦμεν διατί ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς θριαμβευτικῆς ἀφίδος τῶν ἀνθρωπίνων μεγαλείων, οὐδὲ εἰσῆλθεν ἄλλως ἐκ τῆς γῆς εἰμὴ ἐν μεγίστῃ ἀσημότητι καὶ ταπεινώσει· διατί διέτρεξε τὴν ἀνθρωπίνην ἐπὶ τῆς γῆς ζωὴν του ἐν μέσῳ χλεύης καὶ πτωχείας, καὶ ἀρῆκε τὴν τελευταίαν του πνοὴν ἐν μέσῳ φρικτῶν παθημάτων καὶ ὀνειδισμῶν καὶ ἐσχάτης ταπεινώσεως ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· διότι ὥφειλεν, ἐρχόμενος νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἔργον μεσίτου, νὰ συνενώσῃ τὰ διεσπῶτα ἄκρα τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ὅλον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀγιότητα ἐνὶ Θεοῦ νὰ προσθέσῃ ἅπασαν τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν ἀμαρτωλὴν φύσιν τοῦ κατὰ δίκον ἀνθρώπου· διότι ὥφειλε νὰ μᾶς ἐξαγοράσῃ καὶ μᾶς ἐλευθερώσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος καὶ δι' αὐτοῦ νὰ ἐκπλύνῃ τὸ μέγα πταῖσμα, τὸ ὅποτον οὐδὲν ἄχρι τότε εἶχε δυνάμει νὰ ἐκπλύνῃ· διότι ὥφειλε νὰ γίνῃ κατάρρα, ἵνα ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρρας τοῦ νόμου καὶ τῆς δουλείας ἐξαγοράσῃ, διότι ὥφειλεν οὕτω ν' ἀποθάνῃ ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσωμεν τοῖς ἔχουσιν αὐτοῦ, διότι διὰ τὸ πάθημα τοῦτο τοῦ θανάτου ἀκριβῶς βλέπομεν αὐτὸν δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον· διότι ὥφειλε διὰ τοιοῦτου θανάτου ν' ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς ἔνοχοι εἴμεθα δουλείας· διότι τέλος «ἐπρεπεν αὐτῷ δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' ὃ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι» (Ἑβρ. 2, 9, 10). Ἰδοὺ, Παναγιώτατε Δέσποτα, πῶς ἰδρύθη διὰ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ ἐπὶ τῆς γῆς βασιλεία, βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων, βασιλεία ἐπὶ τῶν πνευμάτων καὶ τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων· τὰ βασίλεια καὶ τὰ κράτη τοῦ κόσμου ἐγείρονται καὶ πίπτουσιν, αἱ γενεαὶ ἔρχονται καὶ παρέρχονται, τὰ ἔθνη καὶ οἱ λαοὶ καὶ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς μεταβάλλονται καὶ ἀφανίζονται, ἐν δὲ μόνον μένει ἀμετάβλητον καὶ ἀσάλευτον ἐν μέσῳ ὅλων τούτων τῶν ἀνατροπῶν τῶν αἰώνων καὶ ἵσταται ὑψηλὸν καὶ ἀκατάλυτον, καὶ τοῦτο εἶνε ὁ σταυρὸς τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἐσταυρωμένου. Δεῦτε λοιπὸν προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν σήμερον εἰς τὸν τόπον, ὃς ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου· δεῦτε κλίνωμεν σήμερον γόνυ σεβασμοῦ καὶ ταπεινώσεως πρὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου θυσιαστηρίου, ὅπου ἐπετελέσθη τὸ μέγα ἔργον τῆς ἡμετέρας ἀπολυτρώσεως. Δεῦτε συσταυρώσωμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ σταυροῦ τοῦ Ἰησοῦ τὰ πάθη ἡμῶν καὶ τὰς ἐπιθυμίας, δεῦτε

ρωμεν τὸν σταυρὸν τοῦτον τῶν παθῶν ἡμῶν καὶ ἀκολουθήσωμεν σήμερον τῷ Ἰησοῦ εἰς τὸν φρικτὸν Γολγοθᾶν καὶ μὴ σκληρύνωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν ἀλλὰ κατακυβώμεν ὑπὲρ ἐκείνου, ὅστις τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ὑπέστη ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα οὕτω καταξιωθῶμεν προσκυνῆσαι ἐν χαρᾷ καὶ τὴν τριήμερον ἐκ νεκρῶν τοῦ Ἰησοῦ λαμπροφῶρον Ἀνάστασιν. Γένοιτο! Ἀμήν.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Μητροπολίτας περὶ ἐκλογῆς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἀριθ. Πρωτ. 1897
Διεκπ. 1156

Πανιερώτατε καὶ Θεοπρόβλητε Μητροπολίτα ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἡμῖν ἀγαπητὴ καὶ περιπόθητε ἀδελφε κύριε, τὴν περιπόθητον ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμεθα. Διὰ τῆς δε τῆς ἐγκυκλίου Συνδικτικῆς ἐπιστολῆς προαγόμεθα ἀνακοινώσασθαι τῇ αὐτῆς Πανιερότητι ὅτι χηρεύσαντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἀποχωρήσεως τοῦ Παναγιωτάτου τέως Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Κωνσταντίνου, ἐξελέγη τῇ λ' τοῦ παριπεύσαντος μηνὸς Μαρτίου ἐν κοινῇ συνεδριάσει τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ἐ. Μ. Συμβουλίου κατὰ τὴν τάξιν Τοποτηρητῆς τοῦ Θρόνου ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πανιερώτατος Μητροπολίτης Προύσης, πρὸς τε διεξαγωγὴν τῶν κοινῶν ὑποθέσεων κατὰ τὸ διάστημα τῆς χηρείας τοῦ Θρόνου καὶ πρὸς ἐνέργειαν τῶν δεόντων εἰς καταρτισμὸν τῆς νενομισμένης ἐκλογικῆς συνελεύσεως καὶ τῶν λοιπῶν, συνωδᾷ ταῖς περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου σχετικαῖς διατάξεις τῶν ἐν ἰσχύϊ Γενικῶν Κανονισμῶν τῶν Πατριαρχείων. Τῆς ἐκλογῆς δὲ ταύτης τοῦ Τοποτηρητοῦ κυρωθείσης ἤδη κατὰ τὴν τάξιν ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, ἐξαγγέλλοντες καθήκοντως τὰ γενόμενα πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς, προσκαλοῦμεθα αὐτοὺς εἰς ἐγκαιρον καὶ μετὰ πάσης προσοχῆς καὶ ἐμβριθείας ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐνὶ ἐκάστῳ καθήκοντος ἐν τῇ σπουδαίᾳ ταύτῃ περιστάσει πρὸς ἐκλογὴν καὶ ἀνάδειξιν διαδόχου ἀνταξίου τοῦ θρόνου τῶν Χρυσοστόμων καὶ Φωτίων. Καὶ δὴ γράφοντες συνοδικῶς καὶ ὑπομιμνήσκοντες τὰς περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου σχετικὰς διατάξεις τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν, προτρεπόμεθα καὶ ἀξιοῦμεν ἀδελφικῶς τὴν αὐτῆς Πανιερότητα ὅπως ἐκ τῶν διατάξεων τούτων ὀδηγούμενη καὶ προσηκόντως σταθμίζουσα τὰ προσόντα, ὅφ' ὧν πρέπον ἐστὶ περικοσμεῖσθαι τὸν μέλλοντα ἀναλαβεῖν τοὺς οἶκας τῆς ἱερᾶς ταύτης ὀλακῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, δῶ ἁμιρολήπτως τὴν ἐαυτῆς ψῆφον ὑπὲρ ἐκείνου ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἱεραρχῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς κλίματος, ὃν ἂν κρίνῃ ἐν τῇ ἀρχιερατικῇ αὐτῆς συνέσει ὄντως κεκτημένον τὰ καθοριζόμενα προσόντα καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἀναγκαίαν πέτραν, καὶ δυνάμενον οἰκοστροφῆν τε σωτηρίως τὸ πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ἣν αὐτὸς περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος, καὶ ἐργάζεσθαι τελεσφόρως ὑπὲρ τῶν ἀγνῶν καὶ ἀκραιφνῶν αὐτῆς συμπερόντων ἐν ὁσιότητι καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, συνωδᾷ ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς διατάξεις καὶ τοῖς ἐν ἰσχύϊ θεσμοῖς. Ἀξίως τοίνυν τῆς ἱερότητος καὶ σπουδαιότητος τῆς διακονίας ἐκφέρουσα τὴν ἐαυτῆς ψῆφον ἐν τῇ προκειμένῃ ἐκλογῇ Πα-

τριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἡ Πανιερότης αὐτῆς ὀφείλει ἐγγράφῃ ἀπλῶς τὸ ὄνομα τοῦ κατὰ τὴν ἀμερόληπτον αὐτῆς κρίσιν ὑποψηφίου ἐν ἰδιαιτέρῳ δελτίῳ ἄνευ ὑπογραφῆς καὶ ἀποστεῖλαι ἡμῖν αὐτὸ περικλείστως ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν σεβασμιώτατον Τοποτηρητὴν ἐντὸς προθεσμίας τεσσαράκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς σήμερον, ὡς ὀρίζεται ὑπὸ τῆς ρητῆς τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν διατάξεως, γινώσκουσα ὅτι, τῆς νομίμου ταύτης προθεσμίας συμπληρουμένης, ἡ ἐκλογικὴ συνέλευσις νομοταγῶς προδήσεται εἰς τὴν ἐναρξίν τῶν ἐκλογικῶν ἐργασιῶν ἄνευ περαιτέρω ἀναβολῆς. Ἐπειδὴ δέ, ὡς γνωστὸν τῇ αὐτῇ Πανιερότητι, ἡ τῶν ἐκλογέων ψήφος αὕτη καὶ ἐν γένει ἡ ψηφοφορία ὑπάρχει μυστική, ὀφείλει, ἐγγράφουσα, ὡς πρόσρηται, ἐν τῷ δελτίῳ μόνον τὸ τοῦ ὑποψηφίου ὄνομα, ἐγκλεισάσαί τε τὸ δελτίον τοῦτο ἐν φακέλλῳ τρισσῶς ἐσφραγισμένῳ τῇ σφραγίδι αὐτῆς καὶ φέροντι τὴν ἐπιγραφὴν «δελτίον ψήφου», ἀποστεῖλαι δὲ ἡμῖν τὸν φακέλλον τοῦτον περικλείστων ἐντὸς ἰδιαιτέρου γράμματος πρὸς τὸν σεβασμιώτατον Τοποτηρητὴν, περὶ οὐδεμιᾶς ἄλλης ὑποθέσεως λόγον ποιουμένη ἐν αὐτῷ, εἰ μὴ ὅτι ἀποστέλλει δι' αὐτοῦ τὸ δελτίον, σημειουμένων καὶ ἐπὶ τοῦ φακέλλου τοῦ γράμματος τῶν λέξεων «περιέχει τὸ δελτίον». [Πρὸς τούτοις, ἐπειδὴ ἡ θεόσωστος αὐτῆς ἐπαρχία συγκαταλέγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν εἰκοσιοκτὼ ἐπαρχιῶν τοῦ Θρόνου, αἵτινες δικαιοῦνται κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς ἐκπροσωπεῖσθαι ἐν τῇ ἐκλογικῇ συνελεύσει καὶ δι' ἰδιαιτέρου λαϊκοῦ ἀντιπροσώπου, προτρεπόμεθα αὐτὴν ἀδελφικῶς ἵνα φροντίσῃ ὅπως ἐγκαίρως ἐκλεγῇ καὶ διορισθῇ, κατὰ τὸν ἰσχύοντα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς τρόπον ἐκλογῆς, κατὰλληλος ἀντιπροσώπος, εἴτε ἐκ τῶν αὐτόθι κατοίκων τῆς ἐπαρχίας εἴτε καὶ ἐκ τῶν ἐνταῦθα εὐπολήπτων προσώπων, ὑπήκοος τῆς κραταιᾶς βασιλείας, ὅστις φέρων τὸ ἐπίσημον τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ πρακτικόν, δεόντως ἐπικεχυρωμένον, καὶ ἰδιαιτέραν συστατικὴν ἐπιστολὴν τῆς αὐτῆς Πανιερότητος, καὶ ἐμφανιζόμενος ἐντὸς τῆς ὡς ἄνω τεσσαράκονθήμερου προθεσμίας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς ἀναγνώρισιν, προσκληθῆσεται ἀκολούθως ἐν καιρῷ τῇ δέοντι ἵνα μετὰσχῇ τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως.] Ἐπὶ τούτοις ἀναμένοντες τὴν ἐγκαίρην καὶ ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ἀνωτέρω καὶ προσυπομνησκόντες ὅτι ἐν ταῖς ἱεροτελεστίαις ὀφείλει μνημονεύειν πάσης ἐπισκοπῆς ὁρθοδόξων κατὰ τὴν κανονικὴν τάξιν, μέχρι τῆς ἐκλογῆς νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, αἰτούμεθα τὰ ἔτη αὐτῆς ὡς πλεῖστα, ὁγιεινὰ καὶ σωτήρια.

Τῇ 0' Ἀπριλίου, α'α'.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Πατριαρχ. Θρόνου Κων. πόλεως
† Προῦσης ΝΑΘΑΝΑΗ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Ἀδριανουπόλεως ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Ἀμασειᾶς ΑΝΘΙΜΟΣ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Ἰωαννίνων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Μηθύμνης ΣΤΕΦΑΝΟΣ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Μεσημβρίας ΧΑΡΙΤΩΝ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Βάρης ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Λέου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Κορυθαῖος ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Γρεβενῶν ΔΗΡΟΘΕΟΣ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Διτέζης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Λέρου καὶ Καλύμνου ΙΩΑΝΝΗΣ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Σημ. Ἀνάλογος Ἐγκύκλιος, σχετικὴ πρὸς τὰς ἐκλογὰς τῶν λαϊκῶν ἀντιπροσώπων, ἀπελύθη ἀπὸ μέρους τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγ. Τοποτηρητοῦ πρὸς τὰς διαφόρους ἐνορίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς δὲ καὶ ἑτέρα ἀπὸ μέρους τῆς Μεγάλης Πρωτοσυνοδικῆς, ὡς ἡ δημοσίευσίς, ἐλλείψει χώρου, ἀναβάλλεται διὰ τὸ προσεχές φύλλον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρία Δύο Σωμάτων. — Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ἡ Α. Σ. ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μητροπολίτης Προύσης Ναθαναὴλ συνεκάλεσεν εἰς κοινὴν συνεδρίαν τὰ Δύο Διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα, τὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον καὶ τὸ ἐντιμον Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον. Προκαταρξάμενος δὲ ταύτης προσεφώνησε διὰ τῶν ἐξῆς:

«Κηρύττων ἐπ' αἰσίοις τὴν ἐναρξίν τῶν συνεδριῶν τῶν Δύο Διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων διὰ τὴν προπαρασκευαστικὴν ἐργασίαν τῆς προσεχοῦς πατριαρχικῆς ἐκλογῆς ἐπικαλοῦμαι τὴν περικοσμοῦσαν τοὺς τε σεβασμιωτάτους Συνοδικούς καὶ τοὺς ἀξιότιμους Συμβούλους ἐγνωσμένην σύνεσιν καὶ φιλογένειαν πρὸς πιστὴν τοῦ καθήκοντος ἐκπλήρωσιν».

Εἴτα ἀνεγνώσθησαν ἐν μεταφράσει τὰ ἐπόμενα κυβερνητικὰ ἔγγραφα, ἧτοι ὁ ὑπουργικὸς τεσκερὲς ἔχων ὧδε:

Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων.

Πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Οἴκου. Θρόνου,

Ἐπισυνημμένως τῷ παρόντι φιλικῷ τεσκερὲ ἀποστέλλεται ὑψηλὸν διάταγμα (βουγγιουρουλτί) ἀποτεινόμενον κατὰ τὴν τάξιν πρὸς τὴν Ὑμετέραν φιλίαν καὶ τὰ μέλη τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων περὶ διορισμοῦ τῆς Ὑμετέρας φιλίας δυνάμει Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ὡς Τοποτηρητοῦ καὶ περὶ ἐνεργείας τῶν δεόντων συμφωνῶν τῇ τάξει καὶ τῷ Κανονισμῷ διὰ τὴν ἐκλογὴν νέου Πατριάρχου εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ πρώην Πατριάρχου κυρ Κωνσταντίνου.

Τῇ 28 Ζελ-χιτζέ 1318
5 Ἀπριλίου 1901

Ὁ Ὑπουργὸς ΑΒΔΟΥΡΡΑΧΜΑΝ

Πρὸς δὲ καὶ τὸ ὑψηλὸν διάταγμα (Βουγγιουρουλτί) ἔχον οὕτω:

Ὑψηλὴ Πύλη Μεγάλῃ Βεζυρία

(Τ. Σ.)

ὁ Μέγας Βεζύρης
ΧΑΛΙΑ ΡΙΦΑΤ

Μητροπολίτα Προύσης κυρ Ναθαναήλ, μέλος τῆς Ἱ. Συνόδου διορισθὲν Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ κύριοι Συνοδικοὶ καὶ Σύμβουλοι,

Συνεπεῖα μακροτάτων μελῶν συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τοῦ μικτοῦ Συμβουλίου διαλαμβάνοντος ὅτι Τοποτηρητὴς ἐξελέγη συνωδᾶ τῷ Κανονισμῷ ὁ Μητροπολίτης Προύσης κυρ Ναθαναὴλ καὶ ἐξακολουθούμενος τὸν διορισμὸν αὐτοῦ πρὸς ἐκλογὴν νέου Πατριάρχου εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Πατριάρχου κυρ Κωνσταντίνου, διελθισθέντος δὲ διὰ τεσκερὲ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων, ὑπεβλήθη τὸ πρᾶγμα τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι καὶ ἐξεδόθη Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα περὶ διορισμοῦ τοῦ εἰρημένου κυρ Ναθαναὴλ ὡς Τοποτηρητοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐγένετο ὁ διορισμὸς αὐτοῦ συνωδᾶ τῷ αὐ-

τοκρατορικῶ διατάγματι, προδίδτε συνφῶς τῇ τάξει καὶ τῷ Κανονισμῶ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν δεόντων.

Τῇ 23 Ἰουλίου 1918

31 Μαρτίου 1917 (1901).

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐπισήμων τούτων ἐγγράφων ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Κύριλλος ἐξέφρασεν εὐχαριστίας πρὸς τὴν Σ. Αυτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ καὶ ταχείᾳ διευθετήσει τῶν πραγμάτων.

Εἴτα ἐνεκρίθη ὑπὸ τῶν Δύο Διοικητικῶν Σωμάτων ὅπως ἄρξωνται αἱ προσήκουσαι ἐνέργειαι παρὰ ταῖς ἐνορίαις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἐκλογὴν τῶν δύο ἀντιπροσώπων, τῶν μελλόντων ἵνα μετὰσχῶσι τῆς γενικῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως πρὸς ἐκλογὴν Πατριάρχου. Μετέπειτα δὲ προβάναται εἰς ἐκλογὴν δύο μελῶν τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθν. Φιλανθρωπ. Καταστημάτων ἐξελέξαντο τοὺς κκ. Α. Αἰγυπτίου καὶ Λέοντα Καζανόβου, ἀντικαταστήσαντας ὁ μὲν πρῶτος τὸν ἀοιδίμου Γρηγόριον Κούπαν, ἀντιπρόεδρον τῆς Ἐφορείας, ὁ δὲ δεύτερος τὸν τὴν τετραετίαν κατὰ τὸν Κανονισμὸν συμπληρώσαντα καὶ ἐπομένως ἀποχωροῦντα αὐτῆς κ. Η. Κλουπετζόγλου. Ὁμοίως ἐξελέγησαν μέλος μὲν τῆς Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκπροσωποῦν ἐν αὐτῇ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, ὁ Σόλων Καζανόβου ἀντικαθιστῶν τὸν ἀποχωρήσαντα σύμβουλον Γ. Μελαχροίνην, μέλος δὲ τῆς ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῆς ὁ Ἀλέξ. Γάγκος ἀντικαταστήσας τὸν ἀποχωρήσαντα ὡσαύτως Κ. Κωνσταντινίδην. Πρὸς τοῦτοις μέλη τῆς ἐδικῆς ἐπὶ τοῦ ἰδρυομένου Γραφείου τῶν μοναστηριακῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων καὶ γαιῶν Ἐπιτροπῆς ἐξελέγησαν οἱ κκ. Ζήσης Θ. Ζήσης καὶ Ι. Μαμόπουλος ἀντὶ τῶν ἀποχωρησάντων Ι. Βυθινοῦ ἐφέντη καὶ Γ. Μελαχροίνου ἐφέντη.

— **Τοποτηρητὴς ἐν τοῖς Ἀνακτόροις.** — Ὁ Α. Σ. ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Προύσης Ναθαναήλ μετέβη τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐν συνοδίᾳ τῆς Α. Ε. τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου Σταυράκη βέη Ἀριστάρχου εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Γιλδίζ καὶ ὑπέβαλεν ἀρμόδιως τῇ Α. Α. Μ. τῷ σεπτῷ ἡμῶν Ἀνακτι τὰς συγχαρητήριους προσήσεις ἐπὶ τῇ παρ' Ὀθωμανοῖς ἀγομένῃ αὐθημερὸν πρώτῃ τοῦ νέου ἀραβικοῦ ἔτους.

— **Ι. Ε. Μ. Συμβούλιον.** — Προχθὺς τὸ πρῶτον συνήλθεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ τακτικοῦ αὐτοῦ προέδρου σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἰωαννίνων Γρηγορίου εἰς τακτικὴν συνεδρίαν τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, ὅπερ εἶχε διακοπῆς τὰς ἐργασίας αὐτοῦ ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ ἁγίου Πάσχα. Παρατηρηθέντος δὲ ὅτι πληθεύς ὑπάρχει ὑποθέσεων δικαστικῶν καὶ ὅτι δὲν ἐξαρκοῦσι πρὸς ἐγκαιρὸν περάτωσιν αὐτῶν αἱ δύο αὐτοῦ καθ' ἑβδομάδα τακτικαὶ συνεδρίαί, ἐνεκρίθη ὅπως τοῦντεῦθεν συνεδριάξῃ τοῦτο καὶ κατὰ πᾶσαν Δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν.

— **Ἰερὰ Σύνοδος.** — Τῆς συνοδικῆς συνεδρίας τῆς παρελθούσης Τρίτης ἀπὸ τῆς ἐνεκα ἀδιαθεσίας ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Μηθύμνης Στέφανος.

— **Ἐπισκέψεις.** — Τῇ Δευτέρᾳ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος ἐν συνοδίᾳ τοῦ ἄρχοντος Καπουκεχαγιά Ἀντωνίου ἐφένθη Οἰκιάδου μεταβὰς εἰς τὴν περσικὴν πρεσβείαν ἠΐστατο ἐκ μέρους τοῦ Σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τῇ Α. Ε. τῇ πρεσβευτῇ τῆς Περσίας Μιρζᾷ Μαχμούτ Χάν, ἀπελθόντι τῆς ἡμετέρας πόλεως, κατευδύνει.

Σήμερον δὲ ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Σ. τὸν Τοποτηρητὴν αἱ Α. Α. Ε. Ε. ὁ Ἀλέξανδρος Καραθεοδωρῆ πασῶς ἀρχιμεταφραστῆς τῶν ἀνακτόρων καὶ ὁ Συμειωνάκης ἐφέντης Σινιόσσογλους.

Τῇ Κυριακῇ ἡ Α. Ε. ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Ρωσίας Ζηνοβίου, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ γ' γραμματέως τῆς πρεσβείας Τσερπάσκη, κατήλθεν εἰς Φανάριον πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Σ. τοῦ ἀρχιεπισκόπου Νεαπόλεως Ἀρσενίου, Ἐπιτρόπου τοῦ Παναγίου Τάφου. Τῆς Α. Σεβασμιότητος ὁμῶς ἀπούσης, ἡ Α. Ἐξοχότης ἀφῆκεν αὐτῷ ἐπισκεπτήριον.

Ἐντεῦθεν ἡ Α. Ε. ἀνελθοῦσα εἰς Μουχλίον ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν αὐτόθι διατρίβοντα πατριάρχην πρῶην Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντῖνον τὸν Ε'.

— **Μητροπολίται Καστορίας καὶ Ρασκοπρεσρένης.** — Οἱ πανιερώτατοι μητροπολίται Καστορίας Γεωμανὸς καὶ Ρασκοπρεσρένης Νικηφόρος τηλεγραφικῶς καὶ διὰ γραμμάτων ἡγγειλαν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν αἰσίαν εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν ἀφίξιν καὶ τὴν ἐγκάρδιον ὑποδοχὴν ἐκ μέρους τῶν ποιμνίων αὐτῶν.

— **Συμπληρώσεις.** — Παραλιπόντες ἑλλείψει χώρου ἵνα ἀναγράψωμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τὰ ὀνόματα τῶν κατὰ τὸν Ἐσπερινὸν τῆς Ἀναστάσεως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις παραστάντων ξένων καὶ ὁμογενῶν βαθμοῦχων καὶ λογίων πράττομεν τοῦτο σήμερον. Οἱ παραστάντες ἦσαν: αἱ Α. Α. Ε. Ε. ὁ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει παρεπιδημῶν πρῶην πρωθυπουργὸς τῆς Σερβίας Βλαδὰν Γεώργεβιτς, ὁ ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν ὑποθέσεων τμηματάρχης τοῦ αυτοκρατορικοῦ Ὑπουργείου Ζίβερ βέης, ὁ Συμειωνάκης ἐφέντης Σινιόσσογλους, Ἀβραὰμ Βαπορίδης ἐφέντης, Γρηγοράκης ἐφέντης Χιδίρογλους, Δημ. Νικολαΐδης ἐφέντης, διευθυντὴς τῆς «Κωνσταντινουπόλεως», Ἀποστολίδης ἐφέντης ἱατρὸς, Α. Κυριακοῦ ἐφέντης, Καραμπέογλους ἐφέντης Χατζῆ Γεωργίου, Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόβης ἐφέντης, Ρωμύλος Σπαθάρης ἐφέντης, ἀνθυπάρχος τῆς αυτοκρατορικῆς φρουρᾶς, Κ. Λαδόπουλος ἐφέντης, Ἀντώνιος Οἰκιάδης ἐφέντης Καπουκεχαγιάς τῶν Πατριαρχείων, οἱ τραπεζίται Κωνστ. Βλαστάρης, Δημοσθένης Εὐγενίδης, Στέφανος Πεσματζόγλους καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐνταῦθα Σαμικκοῦ Γραφείου Κ. Στεφανίδης.

— **Ἑλλητικὸς Φιλολ. Σύλλογος.** — Ὁ ἐν Πέραν Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος ἐξελέξατο ἐσχάτως παμψηφεὶ τὰς Α. Α. Σ. Σ. τοὺς ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν μητροπολίτας Κορυτσᾶς Γερβάσιον καὶ Γρεβενῶν Δωρόθεον ὡς καὶ τοὺς πανοσιολ. Φώτιον, ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ Λαυρέντιον, Μ. Ἀρχιεπίσκοπον, μέλη αὐτοῦ τακτικά.

— **Ἀφίξεις.** — Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ἐπανεκάμψεν εἰς Ἀθηναίαν ὁ Α' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Δ. Ξανθοπούλος.

— **Μνημόσυνον Ἀνδρέου Σπαθάρη.** — Ἐν πολλῇ κατανύξει καὶ ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς εὐσεβοῦς ἐκκλησιασματος ἐτελέσθη τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐν τῷ ἐν Μουχλίῳ ἱερῷ ναῷ τὸ τεσσαρακονθήμερον μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου τοῦ Γένους Ἀνδρέου Σπαθάρη, ἱεουργοῦντος τοῦ παρεπιδημοῦντος μητροπολίτου Μελενίκου Ἰωακείμ. Ἐν τῷ ναῷ παρήσαν καὶ ἡ Α. Πανοσιολογότης ὁ Σχολάρχης τῆς Α. Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς Μ. Κλεοδόπουλος, ὁ Σύλλογος τῶν καθηγητῶν ταύτης ὡς καὶ ὁ τοῦ Ἰωακείμου Παρθενχωγείου, ἔτι δὲ πληθεύς μαθητῶν τοῦ ματαστάντος καὶ ἄλλων φίλων.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἅγιος Μελενίκου Ἰωακείμ ἐν συνοδίᾳ τῶν συγγενῶν μετέβη εἰς Βαλουκλίον καὶ ἐψαλεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός τὸ εὐχισμένον τρισάγιον.

ΟΙΚΟΤΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Φέρεται εἰς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων ὅτι τοῦντεῦθεν αἱ συνεδριάσεις τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, μέχρι τριωτέρας εἰδοποιήσεως, θὰ γίνωνται πάντοτε μετὰ μεσημβρίαν τῆς Δευτέρας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 12 Ἀπριλίου 1901.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ